

Aan: Leden van de Algemene Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

26 maart 2015

Betreft: AO conflictgrondstoffen 9 april

Geachte Kamerleden,

In verband met het Algemeen Overleg over conflictgrondstoffen op 9 april doet het MVO Platform enkele aanbevelingen. Winning van grondstoffen draagt in veel gevallen bij aan gewapende conflicten en schending van mensenrechten. Het is daarom terecht dat de Europese Commissie (EC) dat Europees wil aanpakken en met een wetsvoorstel komt.¹ Het voorstel richt zich op alle zogenaamde 'conflict-affected and high risk areas' wereldwijd en baseert zich op de handleiding voor conflict-due diligence van de OESO.² Dit zijn goede uitgangspunten.

Maar het voorstel schiet op andere vlakken tekort, vooral door het vrijwillige karakter. Het kabinet omarmt het EC-voorstel en specifiek ook deze vrijblijvendheid.³ Nu heeft de Tweede Kamer de kans om het Nederlandse standpunt bij te sturen en te pleiten voor een due diligence-verplichting, zoals de commissie ontwikkelingssamenwerking in het Europees Parlement doet.⁴ Om werkelijk de samenhang tussen conflict en handel in mineralen te doorbreken dient het voorstel te worden versterkt op een aantal punten. Daarbij pleit **het MVO Platform bovenal voor een bindende vorm van conflict-due diligence.**

Grote vrijblijvendheid

De Amerikaanse Dodd Frank Act⁵ heeft een verplichtend karakter en richt zich op alle bedrijven die tin, tantaal, tungsten en goud verwerken. Deze wet is een belangrijke drijfveer gebleken om het probleem van conflictmineralen aan te pakken. Zo blijkt uit onderzoek dat Europese bedrijven alleen nagaan waar hun grondstoffen vandaan komen als ze onder de Amerikaanse wet daartoe verplicht worden.⁶ Toch introduceert de EC een vrijwillige vorm van due diligence.

Een ongelijk speelveld

Het voorstel is niet alleen vrijwillig, het beperkt zich ook tot de importeurs van vier mineralen (tin, tantaal, tungsten en goud) in ruwe vorm. Het gaat hierbij om slechts 0.05% van de Europese bedrijven die met deze vier conflictmineralen werken (ongeveer 400). Van producenten en importeurs van eindproducten wordt niet gevraagd conflict-due diligence te verrichten. Ook op dit punt gaat de Amerikaanse wet dus verder. Het is belangrijk dat alle bedrijven (niet alleen de importeurs) die producten op de Europese markt brengen voldoen aan dezelfde rapportagestandaarden, stelt ook professor Ruggie in een brief aan de EC.⁷

Een groot deel van de producten die op de Europese markt komen, wordt buiten de EU geproduceerd of bevat grondstoffen die buiten Europa verwerkt zijn. Ook de importeurs van (half)verwerkte producten dienen due diligence uit te voeren. Met het huidige voorstel creëert de EU een ongelijk speelveld voor verwerkers in de EU en verwerkers daarbuiten.

- **Aanbeveling: Verplicht conflict-due diligence voor alle bedrijven die handelen in grondstoffen die mogelijk bijdragen aan conflict of producten op de markt brengen die deze bevatten**

¹ Europese Commissie, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-218_en.htm

² De OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas. Dit is een handleiding waarin bedrijven moeten nagaan of zij bijdragen aan gewapende conflicten en stappen zetten om deze impact te verminderen en bij te dragen aan compensatie voor slachtoffers <http://www.oecd.org/corporate/mne/mining.htm>

³ BNC Fiche, 16 mei 2014: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/05/16/fiches-werkgroep-beoordeling-nieuwe-commissievoorstellen-bnc.html>

⁴ Adviesrapport aangenomen op 11 maart 2015: http://www.europarl.europa.eu/meps/en/124903/BOGDAN+BRUNON_WENTA_home.html

⁵ Dodd-Frank Act, Section 1502 <https://www.sec.gov/spotlight/dodd-frank/speccorpdisclosure.shtml>

⁶ <http://www.somo.nl/news-nl/gebruik-mineralen-koppelt-europese-multinationals-aan-conflicten>

⁷ Brief John Ruggie aan Voorzitter Europese Commissie

<http://www.globalwitness.org/sites/default/files/library/RuggieLettertoPresidentBarroso20140304.pdf>

Herkomsttransparantie

In het EC-voorstel staat dat bedrijven publiekelijk moeten rapporteren over het beleid voor due diligence. Dat is een goede eerste stap. De herkomst van de mineralen hoeft echter niet openbaar te worden. Alleen een nationale autoriteit krijgt inzicht in het percentage mineralen dat uit (potentiële) conflictregio's afkomstig is. Internationale MVO-normen stellen dat bij een verhoogd risico een verhoogde mate van transparantie op zijn plaats is. Daarnaast krijgen consumenten, investeerders en maatschappelijke organisaties zo geen zicht op de daadwerkelijk verantwoordelijkheid van bedrijven en wordt hen de mogelijkheid ontnomen om duurzame keuzes te maken. Investeerders dringen erop aan om de regelingen in lijn te brengen met de rapportageverplichting van de Amerikaanse wet, die dit wel eist.⁸

- **Aanbeveling: Maak transparantie over de herkomst van conflictmineralen onderdeel van de wet, net als in de Verenigde Staten**

Tientallen vergeten mineralen

Het Europese voorstel beslaat, net als in de Amerikaanse wet, tin, tantaal, tungsten (wolframaam) en goud. Tegelijk verwijst de EC naar 80 wereldwijde conflicten die in verband worden gebracht met de winning van grondstoffen. Het gaat daarbij om veel meer grondstoffen dan alleen deze vier. Uit nieuw onderzoek blijkt dat nog tientallen andere mineralen in verband staan met conflicten.⁹ Met een bredere definitie van conflictmineralen heeft de EC de kans om financiering van conflicten tegen te gaan bij bijvoorbeeld nikkel uit Colombia, diamanten uit de Centraal Afrikaanse Republiek of jade uit Myanmar. Of om geweld tegen de eigen bevolking aan te kaarten bij bijvoorbeeld koper uit Peru.

- **Aanbeveling: Betrek ook alle andere mineralen en minerale brandstoffen die bijdragen aan de financiering van conflict in de regelgeving**

Risico's rond mijnbouw, een breder probleem

Mijnbouw kan grote sociale en ecologische gevolgen hebben voor lokale gemeenschappen. Landroof, gedwongen deportaties, natuurschade kunnen enorme impact hebben. Dit is bijvoorbeeld te zien bij tinmijnbouw¹⁰ in Indonesië, platina- en kolenmijnbouw in Zuid-Afrika¹¹ en de artisanale goudmijnbouw in West Afrika. In Colombia zijn er rond kolenmijnen duizenden mensen omgekomen door paramilitair geweld en zijn tienduizenden mensen van hun land verdreven.¹² In Burkina Fasso, Mali en Ghana werken tienduizenden kinderen in de goudmijnbouw.¹³ De risico's rond mijnbouw worden geschetst in de Sector Risico Analyse en gelinkt aan verschillende sectoren.¹⁴ Het Europese voorstel zou aan kracht winnen met een geïntegreerde visie op de maatschappelijke risico's van mijnbouw en de verantwoordelijkheid van bedrijven.

- **Aanbeveling: Definieer due diligence als een bredere verantwoordelijkheid in de mijnbouwsector**

Tot slot. Nederland heeft een vooruitstrevend initiatief lopen: het *Conflict Free Tin Initiative* in Oost Congo. Dit is een samenwerking tussen Buitenlandse Zaken en een aantal grote bedrijven. We willen erop wijzen dat dergelijke initiatieven, op veel grotere schaal toegepast, de potentie hebben om de verbinding tussen conflict- en mineraalhandel te doorbreken. Dit gebeurt echter alleen wanneer alle bedrijven de urgentie gaan voelen om hun verantwoordelijkheid te nemen.

Wij zijn graag bereid aanvullende informatie te geven.

Vriendelijke groet,

Gisela ten Kate (0619018825) en Suzan van der Meij

⁸ Investeerders statement: <https://www.actiam.nl/duurzaamheid/Documents/Investor-statement-on-EU-conflict-minerals-legislation.pdf>

⁹ SOMO, "There is more than 3TG" <http://www.somo.nl/news-nl/conflictmineralen-breder-probleem-dan-gedacht>

¹⁰ Milieudefensie, tinwinning in Indonesië: <https://www.milieudefensie.nl/mijnbouw/tinmijnbouw>

¹¹ Bench Marks Foundation; POLICY GAP 9; SOUTH AFRICAN COAL MINING Mechanisms, Community Engagement Concerns and Mining Impacts http://www.bench-marks.org.za/policy_gap_9.htm

¹² <http://www.paxforpeace.nl/stay-informed/news/spanish-version-the-dark-side-of-coal-is-out-now>

¹³ Artikel Stop Kinderarbeid: <http://www.stopkinderarbeid.nl/Stop-Kinderarbeid/NIEUWS/Rapport-over-kinderarbeid-in-goudmijnbouw>

¹⁴ KPMG, MVO Sector Risico Analyse <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/09/01/mvo-sector-risico-analyse.html>